21e Jaar. No. 149. — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag 22 December 1849.

DE NOORD-BRABANTER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT? HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS: Voor de Stad . . . ƒ 12. Franco per post . . » 13.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN, 15 cents de regel.

De Beraadslagingen

[illegible]

TWEEDE KAMER

EN DE

CATHOLIJKEN.

Wij hebben het overzigt der beraadslagingen over de zaak der Catholijken in de Tweede Kamer gestaakt bij de redevoering van den heer *Groen van Prinsterer* in de zitting van woensdag den 12 December. De heer *Dommer van Poldersveldt*, die daarbij zoo als onze lezers zich hebben kunnen overtuigen zoo [illegible] *beleefdheid* werd [illegible] verontwaardigd hart [illegible] den heer *Groen* toegeworpen [illegible], welke hij [illegible], bij het den vorigen dag door hem gesprokene met meerdere bedaardheid had weggelaten. Geen [illegible] lijk bij de rede van den heer *Groen* bedaard te blijven, van den heer *Groen* die thans, nu het vuur aan de schenen gelegd werd, zoo [illegible] voor de Catholijken werd, maar in [illegible], toen de Catholijken nog als een *niet*-[illegible] werden beschouwd, [illegible] schreven, dat [illegible] een protestantsche Staat is, dat de [illegible]heid der Vereenigde Nederlanden onafscheidbaar was van den [illegible] der hervormde [illegible] het [illegible] in staatkundig[illegible], [illegible] door de omstan[illegible] in 1795 niet afgeschaft is; [illegible] het Huis van Oranje, als [illegible] geboren om de [illegible] tegen het [illegible] te zijn, onafscheidbaar [illegible] de pro[illegible]sche zaak in dit [illegible] eene rede[illegible] door de woorden: *Hervorming, Oranje, [illegible]land*; die beweerde dat Noord-Braband [illegible] van het overige koningrijk moesten [illegible] worden, omdat eene innige verbinding tusschen die Catholijke gewesten en [illegible] overige protestantsche gewesten, op den [illegible] onmogelijk was enz.

[illegible] heer *Dommer* [illegible] schuwde dan ook de [illegible] dat [illegible] de eischen van billijkheid en regtvaardigheid voldaan werd, er [illegible] zouden kunnen [illegible], waarin [illegible] heer *Groen* [illegible] had, op [illegible] Catholijken zou kunnen moe[illegible], dan jeugdige mannen zoude vinden, die met even zoo veel laconisme, als men deze tegenstelling heeft aangezien, met [illegible] armen iedere gebeurtenis zouden afwachten, welke de tijd mogt doen geboren worden.

Hoe hard de uitdrukking ook moge geweest zijn, een ieder moet bekennen dat zij door den heer *Groen* was uitgelokt of liever uitgesard, en wanneer de Voorzitter op de woorden van den heer *Dommer* vermeende, tot bezadigdheid te moeten vermanen, ware het verkieslijker geweest, dat hij zulks gedaan had toen de heer *Groen* onder den schijn van raadgeving en met zijne *stekelige beleefdheid* de Catholijken in het harnas jaagde. Ware de provocatie gefnuikt geworden zou het antwoord waarschijnlijk schuldig gebleven zijn.

De vermaning van den Voorzitter kon echter aan den edelen *Borret* den mond niet snoeren, en deze behield zich voor, den volgenden dag op zijne beurt den heer *Groen* te antwoorden. [illegible] waardig [illegible] die ongekunstelde welsprekendheid, welke alleen door pligtgevoel en het besef van goed regt kunnen ingegeven worden. Hij volgde den heer *Groen* op den voet, verdedigde de tabellen der verhouding tusschen Catholijken en Protestanten, liet het nietige van het door den heer *Groen* aangevoerde nopens den toestand in Oost-Indien uitkomen; verdedigde de gegrondheid der aangehevene klagten, maar vooral de echte bedoelingen welke bij het aanheffen dier klagten hadden voorgezeten. In een woord hij overschaduwde den heer *Groen* en deed het door den heer *Groen* opgebouwde kaartenhuis tegen de Catholijken geheel in duigen vallen.

De heer *Groen* wilde onmiddellijk antwoorden, doch eerst zouden de anderen ingeschrevene [illegible] woord voeren.

De heer van *Nispen van Sevenaer* ondersteunde zijne Catholijken medeleden op eene waardige [illegible] verdedigen der belangen hunner [illegible].

Na dezen [illegible] de heer *Bachiene* op, en hem zeggen wij [illegible] de edele en onpartijdige wijze [illegible] over de Catholijken en hunregten [illegible] heeft. Dachten en handelden alle [illegible] zoo, dan voorzeker zouden de [illegible] de klagten der Catholijken spoedig [illegible] zijn, dan ware het niet noodig 's [illegible] vergaderzaal van die klagten te doen [illegible], dan ware alle oneensgezindheid spoedig [illegible]. Nogmaals, wij betuigen den heer *Bachiene* dank voor de door hem bij die gelegenheid gesprokene woorden.

Nu beantwoordde de heer *Groen* den heer *Dommer* op nieuw. Zijne rede strekte grootendeels om te *zeggen* hoe verdraagzaam hij voor de Catholijken was, zoo zelfs dat zijne verdraagzaamheid hem reeds menig verwijt op den hals had gehaald, onder anderen dat hij genegen zoude zijn Roomsch te worden. Verschrikkelijk verwijt! Afschuwelijken laster! welke echter den heer *Groen* in de gelegenheid stelde zijne geloofsbelijdenis af te leggen. Overigens heeft de heer *Groen* niet veel nieuws in deze tweede rede gezegd.

De heer *Dommer* heeft echter na de rede van den minister van financien vermeend nog eens op de zaak terug te moeten komen, de op den vorigen dag uitgedrukte woorden aan eene vermeende miskenning zijner bedoelingen door eenige leden toegeschreven en zijn leedwezen over die woorden genit.

De ministers intusschen, die dit punt hebben aangeroerd, verklaarden hunne vrijzinnige beginselen ten deze. Wij vertrouwen in de opregtheid hunner verklaringen; de tijd zal leeren, of ons vertrouwen gegrond was.

ITALIE.

Uit Terracine wordt van den 5 December geschreven: Vier duizend man Spaansche troepen zijn vertrokken. Den 15 zullen weder andere en in de maand Januarij de laatste vertrekken.

Florence, 10 *December*. Behalve te Livorno [illegible] keten, een oploop te Ardinasso, alwaar men een voorloopig bestuur wilde uitroepen, is er op onderscheidene andere punten beweging ontstaan bij gelegenheid der ten uitvoerlegging van het nieuw reglement van policie.

— Te Venetie is men bezig met de door het beleg aangeregtte schade te herstellen. Men hoopt daarmede tegen de maand Junij gereed te zijn; de kosten worden op een millioen oostenrijksche lires geschat. —

Turijn, 14 *December*. De *Legge* zegt dat 171 verkiezingen bekend zijn: 113 der behoudende partij; 17 van het linker centrum; 44 van de linkerzijde. Van 15 nieuwe verkiezingen, welke in den loop van den dag bekend zijn geworden, telt men er 8 voor de behoudende partij en 7 voor de oppositie.

— De oppositie heeft tot heden 45 afgevaardigden verloren; de behoudende partij 2. Er moeten nog 33 verkiezingen bekend worden.

SPANJE.

Madrid, 12 *December*. In de zitting van [illegible] heeft de Kamer der afgevaardigden zich beziggehouden met het ontwerp tot vereffening van de Staatsschuld, door den heer Sanchez-Silva, afgevaardigde der oppositie voorgesteld. Dit ontwerp strekt, om al de schulden van Spanje in een enkel fonds te vereenigen, tegen eene [illegible] rente van 2 p. c., welke wanneer de hulpmiddelen van den Staat het toelaten op 3

p. c. gebragt zullen worden. Volgens het ontwerp zouden de houders der thans bestaande 3 p. c. in ruiling certificaten van het nieuwe fonds ontvangen voor de algeheele waarde van het kapitaal, dat zij vertegenwoordigen.

De 4 en 5 pCts. zouden in het nieuwe fonds komen voor 75 p. c. hunner nominale waarde, de vervallen coupons der 5 pCts voor 50 p. c. en de rentelooze en de passieve schuld voor 25 p. c. De verwisseling zou verpligtend wezen voor de houders der 3 p. c.; de houders der andere schuldbrieven zouden bevoegd zijn hunne stukken in te wisselen of in den bestaanden toestand te blijven.

De heer Sanchez-Silva heeft het voorstel wijdloopig verdedigd. De minister van financien verzet er zich tegen. Men denkt dat de Kamer zich met het gevoelen des ministers vereenigen zal.

DUITSCHLAND.

Weenen, 15 *December*. De geruchten van wijzigingen in het ministerie worden door alle, zelfs de oppositie-bladen tegengesproken.

— Het gouvernement bestemt 33 millioen florijnen voor de daarstelling der ijzerbanen van Verona naar Mantua, van Verona naar Peschiera en van Verona naar het zuiden van Tyrol.

— Een Weener blad meldt dat de aartshertog Ferdinand d'Este in den nacht van den 14 December te Brunn overleden is. Die vorst leefde zeer afgezonderd en was buitengewoon liefdadig.

— *Berlijn* 17 *December*. Een blad verzekert dat aan alle Saksische officieren verlof geweigerd wordt en al de met verlof uitzijnde soldaten tegen den 1 Januarij onder de vanen terug zijn geroepen.

Men zegt hier dat bevel tot nieuwe ligtingen gegeven is. Al de mannen van 22 tot 24 jaren zouden in dien ligting begrepen zijn.

— *Munchen*, 14 *December*. De Tweede Kamer heeft heden met 91 tegen 40 stemmen het wetsontwerp tot vrijmaking der Joden aangenomen.

— *Frankfort* 17 *December*. De heer Botticher, een der pruissische commissarissen en Schoenhals een der oostenrijksche commissarissen der nieuwe centrale commissie, zijn hier met onderhoorige ambtenaren aangekomen. De generaal Radowitz en [illegible] worden heden avond verwacht.

— *Aken*, 17 *December*. De prins van Pruissen is gisteren avond alhier per spoortrein uit Keulen aangekomen. Hij werd aan het station door de overheden ontvangen en begaf zich, langs de verlichte straten, naar het gouvernements-hotel.

FRANKRIJK.

Parijs, 18 *December*. Het rapport van den heer H. de Riancey op het voorstel van den heer Melun, betrekkelijk het voor de gezondheid beter inrigten der woningen van de werklieden is heden aan de Vergadering rondgedeeld. Daar het voorstel niet door socialismus, utopien of begoochelingen besmet is, concludeert de rapporteur tot de aanneming.

De commissie van de begrooting heeft heden den minister van financien gehoord over al de amendementen, die op het wets-ontwerp der belastingswet op de dranken ingekomen zijn. De commissie heeft met eenparige stemmen en in overeenstemming met den minister besloten, alle amendementen te bestrijden.

Men zegt dat de generaal Pelet in de plaats van den heer de Persigny naar Pruissen afgevaardigd zal worden.

— De *Dix Décembre* vermeent op nieuw te moeten verzekeren, dat de beste verstandhouding heerscht tusschen den President der Republiek en den generaal Changarnier.

— De heer Drouyn de Lhuis heeft heden ochtend een lang onderhoud met den minister van buitenlandsche zaken gehad. Men verzekert dat hij aan der ministers zeer belangrijke vertrouwelijke mededeelingen over de aangelegenheden van Rome gedaan heeft.

— De dagbladen en correspondentien van Montpellier zijn opgevuld met [illegible] bijzonderheden over de prediking van pater Ventura in die stad.

— De Wetgevende Vergadering heeft in hare zitting van heden eenige amendementen op de belastingswet [illegible] verworpen en de beraadslaging tot morgen geschorst.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 21 December.

Den 29 dezer [illegible] eene buitengewone vergadering der Staten [illegible] plaats hebben, om over het behoud der [illegible] commissarissen op kosten der provincie te beraadslagen.

— Gisteren stond alhier voor het Provinciaal Geregtshof teregt Philip Nathan Hartog, oud 27 jaren, beschuldigd van moord op Betje Staal met voorbedachten rade, in den nacht van den 12 October ll. De debatten werden op eene waardige wijze voorgezeten door den Edel Gr. Achtb. Heer mr. P. S. van Son, president van gemeld Hof. Zoowel de bekentenis des beschuldigden als de verklaringen der getuigen lieten geen den minsten twijfel wegens de schuld[illegible] over. De taak van het openbaar ministerie was dus ligt. Na eene treffende inleiding over het gevaar van zich toomeloos aan zijne hartstogten over te geven en niet spoedig terug te keeren wanneer men eens op den kwaden weg is, afgeschilderd te hebben, [illegible] de advocaat-generaal mr. A. van Galen, het bestaan der misdaad met voorbedachten rade en requireerde tegen den beschuldigde de doodstraf.

De taak der verdediging was hard. De heer mr. Hubert van Ryckevorsel hield eene hartroerende pleitrede, welke uit veler oogen een traan lokte. Na erkend te hebben dat niets in het midden gebragt konde worden, om de misdaad des beschuldigden in twijfel te doen trekken of van aard te doen veranderen, schetste de verdediger den beschuldigde al als het medelijden der menschen overwaardig. Hij toonde hem van zijne prille jeugd door zijne ouders verlaten, aan een zwervend leven ten prooi gegeven, aan alle verleidingen der wereld blootgesteld, en alzoo tot het kwade opgegroeid, terwijl indien hij eene goede opvoeding had genoten, hij welligt een goed mensch zou zijn geworden.

De verdediger vertoonde hem ten laatste als door eene onbesprokene hartstogt jegens Betje Staal aangevuurd, haar beminnende, nu eens aangenomen, dan weder verstooten, eindelijk geheel afgewezen, daardoor wanhopend en woedend geworden, en zijn gemoed in het bloed zijns slagtoffers koelende.

De verdediger hoopte dan ook dat deze beschouwingen, zoo zij al niet het verschrikkelijk doodvonnis van het hoofd des beschuldigden konden afwenden, althans zouden kunnen dienen om later de Koninklijke goedertierenheid op hem te doen nederdalen, en uitte den wensch dat de regters, na hunnen pligt als zoodanig vervuld te hebben, als menschen hem in het bereiken van dat doel zouden behulpzaam zijn en verzocht het Hof, dat reeds in het arrest op die omstandigheden zou gewezen worden.

De uitspraak is bepaald op aanstaanden donderdag ten 12 ure.

— Bij den storm van ll. maandag is de molen van den heer Pijnappels, te Deuteren bijna geheel omgewaaid.

— De markies de Trazegnies, kamerheer van Z. M. den keizer van Oostenrijk, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, [illegible] der Staten-Generaal is den 16 dezer te Brussel in 88 jarigen ouderdom overleden.

Waalwijk 19 *December*. Het vroeger aangekondigde Concert, ten behoeve van den algemeenen armen dezer Gemeente, gisteren avond door onze Liedertafel gegeven en met de tegenwoordigheid van een buitengewoon talrijk publiek vereerd en opgeluisterd, heeft volkomen aan het doel en de verwachting beantwoord.

Mogen wij dan ook alhier met gevoel van erkentelijkheid gewagen, dat dit Concert eene algemeene en ruime deelneming is mogen te beurt vallen, en dat de meer gegoede ingezetenen daardoor op nieuw hunnen goeden wil tot onderlinge zamenwerking hebben aan den dag gelegd om het lot hunner behoeftige natuurgenooten zooveel mogelijk te helpen verzachten, niet minder trouwens verdient het lofelijke en eervolle melding, dat de zangvereeniging steeds onbegrepen heeft gelaten, om de toehoorders een waar kunstgenot te verschaffen en hen ruimschoots voor hunne milde bijdrage schadeloos te stellen, door de wezenlijk kunstrige uitvoering van een aantal wel gekozene stukken van verschillende beroemde toonkunstenaars, als van Cherubini, van Bree, Bertelsmann, Becker, Reichardt, Zöllner, Otto, Gregoir, en anderen.

Eene betrekkelijk niet onaanzienlijke som, welke speciaal tot uitdeeling van brood en brandstoffen, door heeren armvorzorgers zal worden aangewend, heeft dit eerste buitengewone Concert opgebragt.

Opregte dank zij bij deze toegebragt, uit naam onzer armen aan de leden der Zangvereeniging, die het aangename met het nuttige en weldadige wetein te paren [illegible] der Kunst, bij den Heer Eugs. Tijsmans, sedert een jaar als Griffier bij het kantongeregt binnen onze gemeente woonachtig, aan wien wij de oprigting dezer Vereeniging te danken hebben, en die aan derzelver groei en bloei, de eenige uren, welke hem van zijne ambtsbezigheden over zijn, onvermoeid blijft wijden.

— Op een adres van de heeren G. van Glabbeek, J. P. Pistorius en J. C. Kiersch, gedagteekend uit Helmond den 12den dezer, is de [illegible] verleende concessie voor eene stoombootdienst tusschen Helmond en Rotterdam door het departement van Binnenlandsche Zaken, bij resolutie van den 17 dezer ingetrokken.

— Op aanvrage van het departement van Buitenlandsche Zaken zijn door den Nederlandschen consul te [illegible] de noodige exemplaren gezonden van statistieke tabellen, den handel en de scheepvaart van opgenoemde koopstad betreffende.

Die tabellen worden door tusschenkomst van het departement van Binnenlandsche Zaken aan de voornaamste kamers van koophandel en fabrieken [illegible] cied Noord- en Zuidholland, Zeeland, Friesland, Overijssel en Groningen medegedeeld, waarmeer de overige kamers in gemelde provincien daarvan almede kennis zullen kunnen nemen.

Men stelt zich voor met dergelijke belangrijke stukken in het vervolg op gelijke wijze te handelen.

Groningen, 17 *December*. Voor ongeveer een jaar verliet de heer L. v. M., ontvanger der rijks belastingen in het naburige Grijpskerk, zijne standplaats, met een deficit in de kas. Bij regterlijke uitspraak is hij voor eenige dagen van de tegen hem deswege ingebragte beschuldiging vrijgesproken. Voor eenige dagen nu is de ontvanger, die voor den eersten is in plaats gekomen, met omtrent *f* 8000 naar buitenslands gegaan, men meent naar den Rijn. De heer v. A. d. K. moet althans een brief uit Keulen, aan zijn kontroleur geschreven hebben.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van den 19 December.

De voorzitter deelt mede, dat door de afdeelingen zijn gekozen tot hare voorzitters, de heeren: *Martens van Sevenhoven*, *Lightenvelt*, *van Beeck Vollenhoven*, en *Gevers van Endegeest*; en tot onder-voorzitters, de heeren: *Insinger*, *van Aylva van Pallandt*, *Cost Jordens* en *van Swinderen*;

tot rapporteurs over het wets-ontwerp, houdende overgang van uitgestelde schuld, de heeren: *Insinger*, *Rengers*, *Cost Jordens* en *Gevers van Endegeest*;

en over de begrootingswetten voor 1850, de heeren *Martens van Sevenhoven*, *Rengers*, *Cost Jordens* en *Gevers van Endegeest*.

De commissie voor de verzoekschriften heeft, bij monde van den heer *Engelkens*, verslag uitgebragt op twee ingekomen adressen, als het een van de stedelijke regering te 's Hertogenbosch en het ander van het gemeentebestuur van den Dungen, beiden de strekking hebbende, om bij de vergadering de ondersteuning te verzoeken voor een nader in te dienen en door de regering toegezegd wetsvoorstel, houdende subsidie voor het graven van een kanaal van Grave naar Geertruidenberg, waartoe de jaarlijks toenemende overstroomingen te 's Hertogenbosch en omstreken de meest dringende aanleidingen geven. — Overeenkomstig het advies van de commissie wordt besloten de adressen ter griffie neder te leggen.

De commissie van rapporteurs heeft verslag uitgebragt over het wets-ontwerp nopens de uitgestelde schuld. Drukken en ronddeelen van het verslag, zullende de dag der beraadslagingen nader worden bepaald.

Van de tweede kamer zijn ingekomen de vier volgende wets-ontwerpen:

1o. Het 6de hoofdstuk der staatsbegrooting over 1850 (*Hervormde en andere Eerediensten*);

2o. Het 7de hoofdstuk der staatsbegrooting over 1850 (*Roomsch-Katholijke Eeredienst*);

3o. en 4o. Het 9de hoofdstuk der staatsbegrooting A en B (*Nationale Schuld* en *Departement van Financien*).

Deze ontwerpen worden naar de afdeelingen verzonden.

Daarna is de zitting gescheiden.

(Zitting van den 20den December.)

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van heden zijn ingekomen drie door de Tweede Kamer aangenomen wets-ontwerpen, bevattende de hoofdstukken X, XI en XII der staatsbegrooting voor 1850. De heer [illegible] Rijk, wiens geloofsbrieven vroeger bevonden waren in orde te zijn, en die, blijkens een bij de Kamer ingekomen berigt van den heer staatsraad, directeur van 's Konings kabinet, de bij de constitutie vereischte eeden in handen des Konings heeft afgelegd heeft in deze vergadering zitting genomen.

TWEEDE KAMER.

(Avondzitting van den 18den December.)

In dezelve zijn de discussien gevoerd, die tot bij middernacht voortduurden, over het Xde hoofdstuk, (*Departement van Oorlog*). De algemeene beraadslagingen zijn afgeloopen en er zijn langdurige debatten gehouden; de discussie over de artikelen hebben geloopen tot op art. 21, waarop het bekende amendement van den heer *Storm van 's Gravesande* betrekking heeft. Dat is door den voorsteller toegelicht en door anderen besproken. De minister van oorlog heeft zich tegen het amendement verklaard, en zal de aanneming als een blijk van wantrouwen beschouwen, omdat hij daardoor met den [illegible] met het begrip zijner vrijheid en grondwettelijke verantwoordelijkheid. Daarover ontstaan levendige woordenwisselingen. Op voorstel van den heer Berret [illegible] de stemming over het amendement en de verdere discussie uitgesteld, tot morgen ochtend ten 11 ure.

(Zitting van den 19den December.)

De gisteren avond [illegible] beraadslagingen zijn voortgezet. Nog hebben het woord gevoerd, de heeren: Groen van Prinsterer, Bakker, Storm van 's Gravesande, en de ministers van oorlog en van justitie. Deswege

uitgenoodigd [illegible] heeft de minister van oorlog te kennen gegeven, dat hij van den aanvang, dat hij van het amendement mededeeling ontvangen had, vermeend heeft de aanneming daarvan als een bewijs van wantrouwen te moeten beschouwen.

De heer Storm van 's Gravesande heeft verklaard, dat hij, na den loop, welken de discussien genomen hebben, zijn amendement introk. De minister van justitie heeft hem daarvoor den dank van het geheele kabinet betuigd.

Vervolgens zijn de beraadslagingen over de verdere artikelen voortgezet en ten einde gebragt. Ten laatste is het geheele hoofdstuk X (*Oorlog*) *aangenomen* met 52 tegen 7 stemmen.

Tegen, de heeren: van Zuylen van Nyevelt, Hugenholtz, van der Linden, de Monchy, Storm, Engelen, Westerhoff en de Lom de Berg.

Na de gewone pauze hebben de beraadslagingen een aanvang genomen over het geheel van hoofdstuk XI (*Koloniën*).

Daarover hebben het woord gevoerd de heeren van Ryckevorsel, tot motivering van zijne afkeurende stem, op grond van de onvolledigheid van dat hoofdstuk en gebrek aan inlichtingen [illegible] — de heer van Hoëvell, meer bepaald over den toestand van het onderwijs, de noodzakelijkheid der bevordering van particuliere industrie, de verpachting van de tinmijnen op Banka, de behoefte aan eene geregelde stoompaketvaart, het vraagstuk omtrent het circulerend medium enz.; — de heer Wintgens, tot verdediging van de instelling der akademie te Delft; — de heer Sloet, over de kolonisatie in het algemeen en die aan de Saramakka in 't bijzonder.

Daarna heeft de minister van koloniën het woord gevoerd ter beantwoording van gemaakte opmerkingen, ter ontwikkeling van zijn gevoelen over de onderscheidene behandelde gewigtige vraagstukken.

(*Zitting van den 20 December.*)

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren avond is door de commissie van rapporteurs voor het wets-ontwerp tot vaststelling der begrooting van het burgerlijk pensioenfonds daaromtrent verslag uitgebragt, en is bepaald dat daarover beraadslaagd zal worden na afloop der discussie over de reeds aan de orde gestelde wets-ontwerpen. Daarna zijn de beraadslagingen over de begrootingswetten voor 1850 voortgezet. Het XI hoofdstuk (*Koloniën*) is in zijn geheel met 46 stemmen tegen eene, die van den heer van Ryckevorsel, aangenomen. Het XII hoofdstuk is zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen. De Vergadering is vervolgens overgegaan tot de behandeling der wet op de middelen ter dekking der uitgaven.

De beraadslagingen over deze wet is in de zitting van heden morgen vervolgd en zal heden avond ten half acht ure verder worden voortgezet.

Latere Berigten.

Een brief uit Rome meldt dat de Oostenrijkers, de door de spaansche troepen verlatene stellingen innemen. Deze tijding komt echter twijfelachtig voor.

De berigten over den toestand van Rome zijn niet gunstig.

Het sardinisch ministerie heeft brieven van naturalisatie geweigerd aan Mamiani, deze twee [illegible] voor de Kamer benoemd.

De spaansche Kamer heeft het voorstel van den heer [illegible] verworpen.

Het overlijden van den aartshertog Ferdinand d'Este [illegible] Hij is gestorven aan de *typhus*, welke [illegible] gasthuis, heeft opgedaan.

De Tweede Kamer te Berlijn heeft de herziening [illegible]

De heer Thiers is weder in de fransche Vergadering verschenen.

De beraadslagingen over de belastingwet op de dranken, [illegible] zijn er nog meer te behandelen.

Boekbeoordeeling.

Nederduitsche volledige uitgave der Ascetische en dogmatische werken van den H. ALPHONSUS MARIA DE LIGUORI. *Naar het Italiaansch door een Priester van de Congregatie des Allerheiligsten Verlossers.*

Met een woord [illegible] in den Prospectus [illegible] belangrijk werk. De H. Alphonsus Maria de Liguori, die uitverkorene [illegible], heeft de schatten [illegible] en liefde, welke [illegible] in een aantal ascetische werken uitgestort. [illegible] waren van den beginne af de wellust der godvruchtige zielen van alle standen en rangen. Die werken [illegible] dadelijk eene populariteit als weinig andere werken van dien aard genoten hebben. [illegible] reeks van Opperhoofden der H. Kerk, van [illegible] regeerden onvergelijkelijken Pius IX, hebben aan die werken niet alleen den hulde [illegible] bewondering, maar ook de bekrachtiging van hun opperherderlijk gezag geschonken.

Maar nog grooter was onze vreugde toen wij het eerste Deel dier werken ontvingen en daarin het bewijs vonden dat de Nederlandsche Catholijken de waarde daarvan op prijs hadden weten te stellen en door hunne inteekening de uitgave mogelijk maakten.

Zeer doelmatig heeft men geoordeeld tot het Eerste Deel: *Jesus Christus, overwogen in het geheim zijner Menschwording* te moeten kiezen, daar dit deel bij de aannadering van den tijd des H. Advents aan de Catholijken een voor die dagen allergeschiktst boek ter overweging schenkt.

Niet minder doelmatig is de keuze van het Tweede Deel: *Jesus Christus overwogen in het geheim der Verlossing*, waarin de geloovigen na de viering van de Komst des Heeren een geschikt voedsel voor hunne zielen zullen vinden, tot overweging van de troostvolle en heilaanbrengende geheimen onzer Verlossing voor den daaropvolgenden Vastentijd.

Wat zullen wij van de vertaling zeggen? Zij is wat zij zijn moet, getrouw, duidelijk en eenvoudig. Het oorspronkelijke is zoo getrouw gevolgd, als het bij eene vertaling maar eenigzins mogelijk is. De [illegible] *Verlosser*, den E. P. J. Looyaard, leverde ons reeds daarvoor den waarborg op. Reeds vroeger was ons die naam bekend; en toen ZWE. in 's Gravenhage de H. Bediening uitoefende, alvorens in de *Congregatie des Allerheiligsten Verlossers* te treden, mogten de Catholijken zich reeds verheugen in ZWE. een kundig en ijverig niet minder dan een heilig priester te bezitten.

Ook voor het stoffelijke is niets verzuimd, om de verspreiding dier schoone en nuttige werken te bevorderen. Slechts 8 cents voor elk vel druks is de prijs bij Inteekening; de druk is voldoende en elk deel is netjes ingenaaid met eenen schoon gedrukten omslag.

Moge en Vertaler en Uitgever hunne zorgen en moeiten beloond zien in eene hartelijke wensch, [illegible] stichting en heil der zielen en de kennis van waarheid en van Deugd bevorderd zullen worden in eenen tijd, dat de geest des kwaads met zooveel woede zijn verpestend gift in de wereld verspreidt door middel van de slechtste, [illegible] verleidende lectuur; daar toch het kwaad helaas zoo ongemeen [illegible] de schijnschoone gedaante van [illegible] tot in de hut [illegible] dringt.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Wij vernamen met deel (slot der redevoering van Zijne Excellentie den heer Minister van Financien zitting van 13 dezer, niet stilzwijgend te mogen voorbijgaan, waarom wij UEd. verzoeken, onze bedenkingen in uw veel gelezen blad wel te willen opnemen.

ZEd. zegt onder meer anderen, dat de druk der belastingen niet zoo groot is, als men dit soms doet voorkomen, en dat ook sommige belastingen in opbrengst zijn verbeterd, alsmede, dat de kadastrale waarde der gebouwde eigendommen in 6 jaren met ƒ 500,000 zijn vermeerderd.

Wij achten ons verpligt ten dezen aanzien, op grond van publieke verkoopingen en verhuringen te doen opmerken, dat de bebouwde eigendommen in de laatste tijden binnen deze stad 40 % minder opbrengen dan vroeger het geval was, en welke ongebouwde eigendommen betreft, daarvan worden in deze omstreken duizende bunders gevonden, welke niets opleveren, zoo dat al hetgeen daarvan gevorderd wordt, onregtvaardig is.

Het is dan ook niet te verwonderen, dat men in deze Provincie reikhalzend naar eene herziening van het kadaster verlangende is; iets dat reeds voor lang ingevolge de bestaande wetten had moeten plaats hebben.

De gunstige toestand der scheepvaart of aanbouw derzelve zal Zijne Exc. niet bedoeld hebben op Noord-Braband van toepassing te zijn, maar wij houden ons verzekerd, indien Zijne Exc. onze omstreken niet op het oog had, wanneer Zijne Exc. ten slotte zijner redevoering aanmerkt *dat de opbrengst van den waarborg der gouden en zilveren werken in de laatste jaren aanmerkelijk is vermeerderd, (op dat) het opmerking verdient, dat die belasting juist is geklommen, in die verschillende streken waar men beweerd heeft dat de nood ten top gestegen was, en werwaarts men het oog des Ministers van Financien wenscht gerigt te hebben.*

Wij moeten Zijne Exc. hier opmerken, dat in deze stad, alwaar juist eenmaal [illegible] toestand, de arbeidende klasse [illegible] fabrijken [illegible] werken [illegible] vinden door geheel Nederland, waarom het dan [illegible] natuurlijk gevolg is, dat de waarborg in de vermoedelijk bedoelde streek des Ministers eene vermeerderde opbrengst oplevert; edoch; schrijft Zijne Exc. dit toe aan alhier bestaande welvaart [illegible], en als men op uiterlijke welvaart [illegible] Maas [illegible] heeft goud [illegible] vroeger tot [illegible] koper [illegible] en van [illegible] verminderd, en, in het geval honden wij ons verzekerd dat het oog des Ministers [illegible] door de [illegible] hun eenigst redmiddel (Kanaal van Eindhoven) [illegible] zijn verwezenlijkt.

— — *'s Hertogenbosch den 20 December 1849.*

Mengelwerk.

Een geheimzinnig Voorval.

(*Vervolg van ons vorig Nommer.*)

Ik sloeg den weg naar de herberg in en zong hetzelfde liedje, dat ik eenige oogenblikken vroeger aangeheven had. Alles was zoo spoedig afgeloopen, dat mijne waardin nog niet sliep en mij hoorende binnenkomen, mij toeriep:

Reeds terug?

Ja, antwoordde ik; de lucht heeft mij goed gedaan en ik verlang te slapen; maar laat mij morgen vroeg opwekken, want ik wil den heer Raynal voor mijn vertrek bezoeken.

Ik sliep in, na bedaard den zak met twaalfhonderd franken, die, zoo ik aangehouden werd, tot bewijs mijner misdaad zoude verstrekken, op mijne tafel nedergelegd te hebben. Gij ziet, broeder, dat ik mijne zaken goed verrigte.

Ten acht ure wekte men mij; ik kleedde mij en ging naar den heer Raynal. Ik moest kloppen, men opende niet; dit wist ik vooruit; daarop ging ik naar den veldwachter om hem deze tijding mede te deelen, deze ging naar de overheid en ik was tegenwoordig, toen men de deur met geweld opende en de twee lijken vond.

Ik wilde al de indrukken van dit voorval genieten en bezocht den beschuldigde in zijne gevangenis, sprak hem moed in en gaf hem den raad de waarheid te zeggen. Hij zegende mijnen naam en bedankte mij.

Ik bleef nog twee maanden te Nimes, daarna vertrok ik naar Marseille met brieven van aanbeveling en genoeg geld om van daar de reis naar Madagascar te doen, alwaar ik aankwam, bezitter van vijf duizend twee honderd franken, welke ik van den heer Raynal gestolen en nog niet aangeraakt had.

Ik vertrok naar Madagascar, zoo als ik u gezegd heb, met het vaste voornemen om met mijne dertig jaren een fortuin gemaakt te hebben, dat alle wegen voor mij zou openstellen, wat ook het doel van mijn streven mogt zijn. Mijne denkwijzen begonnen zich te wijzigen, en de filosofie had ik het zoo ver gebragt als ik verlangde. Ik kon het onderzoek der dingen en de verachting der menschen niet verder drijven. In het leven zag ik niets meer dan het genot der zinnelijke vermaken en in de wezens even zoo vele werktuigen voor mijn welbehagen. Ik bleef zes jaren te Madagascar en bezit thans een millioen.

Ik behoef u niet te zeggen door welke zonderlinge handelingen ik dat vermogen verzamelde; menschen en zaken, ik verkocht alles.

Ik kwam dus rijk terug, op het punt om mij toe te leggen aan mijne hartstogten over te geven; dat de hartstogten, welke ik tot heden als gevaarlijk had bestreden, doch welke ik nu zonde involgen zonder vrees dat zij iets in mij zouden vernietigen. Ik zeide tot mij zelven: Het geweten der menschen behoort mij, de wereld is de mijne wanneer ik wil, en ik werd aangetast door die koorts waaraan ik nu sterven moet.

God verwachtte mij zeker op dat punt mijns levens en ik beken dat ik zeker [illegible] meer geleden heb door het denkbeeld dat ik [illegible] vermogen heb gewonnen, zonder er van te kunnen genieten, [illegible] te hebben [illegible] als moordenaar van den heer Raynal had moeten sterven.

— Goed [illegible] hemel ziende, uit, toen ik mij aangetast zag door eene doodelijke ziekte [illegible] God wilde de [illegible] mijne ligchamelijke smarten zijn zoo hevig geworden, dat ik mij [illegible] heb erkend in den gezegend geschikt heb mij te redden.

Hij kan het niet.

God is dus de sterkste. Haast u, broeder, mij te zeggen, dat die God, welken ik zoo zeer vertoornd heb, van stillen en [illegible] het door mij gepleegde kwaad herstellen.

De zieke, door vermoeienis afgemat en door de smarten verwekende, liet zijn hoofd op zijn kussen vallen.

Pascal [illegible] had in de houding van iemand [illegible] in eenen diepen afgrond [illegible] te staren. Pascal, die [illegible] verhaal te verliezen [illegible] van het gevoel dat [illegible] die den stervende tot [illegible] staarde Valery, toen [illegible] oogenblikken zonder [illegible] die welsprekender ware [illegible]

— Welnu, mijn broeder, zeide de kranke, gij zegt [illegible]

— Ik heb u gezegd, mijnheer, dat ik u de vrije [illegible] kan.

— Ja maar gij kunt mij helpen sterven.

— Ja, maar niet zoo als voor eenige oogenblikken. Ik vrees den ligchamelijken dood, de vernietiging van mijn ligchaam en uitwendige zinnen niet meer; maar ik vrees dat aan gene zijde des grafs nog iets zij. —

— Daar is God, mijnheer, die straft en beloont.

— Maar broeder, is er dan geen middel om dien God te verzoenen? vroeg de stervende met eene zwakke stem en met eenen blik, alsof de zinsverbijstering weder nabij was.

— Ja, er is een middel.

— Welk, spreek spoedig.

— Gij moet gebruik maken van den korten tijd die u overblijft om aan de nagedachtenis van dengene, wiens ondergang gij berokkend hebt en aan zijn geslacht de beroofde eer weder te geven, gij moet het verhaal der misdaad, welke gij begaan hebt, met al hare omstandigheden nederschrijven en onderteekenen. Dat verhaal zult gij mij ter hand stellen en wanneer ik in Frankrijk teruggekeerd en tot priester gewijd zal zijn, zal ik Jan Raynal in zijne eer herstellen. Op die voorwaarde ben ik verzekerd dat God barmhartig jegens u zal zijn.

— Geef mij pen, papier en inkt, zeide de zieke en hij schreef met eene van de koorts sidderende hand:

„Op heden den 20 September 1835, op het oogenblik van mijne ziel aan God terug te geven en door berouw gedrongen verklaar ik te zijn de moordenaar van Valentyn Raynal, pastoor van Lafou en van zijne dienstmaagd Tonia Belami; voor welke misdaad een onschuldige, Jan Raynal, op het schavot het leven heeft verloren. Ik leg deze verklaring af en onderteeken haar, alvorens ik de omstandigheden te omschrijven, welke haar in de oogen der regters kunnen staven; opdat wanneer de dood mij mogt overvallen terwijl ik de hoofdzaken beschrijf, mijne schuldpligtigheid en de onschuld van Raynal bekend zouden zijn en de nagedachtenis van mijn slagtoffer in hare eer hersteld.

Aan boord van den [illegible]

Joseph (van Nimes), bijgenaamd de *Bedelaar*.

(Vervolg hierna.)

Advertentien.

Heden overleed alhier, in den ouderdom van ruim 28 Jaren, Mevrouw MARIA VERONICA VAN WYS, *geb.* SMITS.

's Hertogenbosch, [illegible] 1849.

Bij den Boekhandelaar J. R. VAN ROSSUM, te *Utrecht*, is [illegible] en is mede door Gebs VERHOEVEN, te *'s Bosch* aan den *Inteekenaren* [illegible]

HET [illegible] DEEL

[illegible]

[illegible] LIGUORI,

[illegible]

Overwegen [illegible] geheim

[illegible]

De INTEEKENING blijft nog alom geopend [illegible] den [illegible] Prijs van DRIE CENTS per Vel druks.

De ondergeteekende berigt bij deze zijnen geëerden Begunstigers, dat hij bij zijne STEENDRUKKERIJ, BOEK- en PAPIERHANDEL, vooral een keurig assortiment van allerlei R. C. KERKBOEKEN zich eene ruime sortering van alle soorten van REGISTERS en KANTOOR-BOEKEN heeft aangeschaft, over [illegible] lage Prijzen [illegible] zich een [illegible] aanbevolen.

[illegible] belast hij zich met het vervaardigen van [illegible] Prijs [illegible] sterk gebonden [illegible] volgen opgave, [illegible] niets te wenschen [illegible]

[illegible] SCHIMMEL.

Met 1e Februarij e. k. wordt in een der voornaamste Steden van Noord-Holland, bij een WINKELIER en GROSSIER in MANUFACTUREN gevraagd, een BEDIENDE; vereischte zijn genoegzaam met het vak bekend, de Fransche Taal magtig en van de R. C. Godsdienst. Adres Bureau van dit Blad, letters [illegible]

Bij AZIJNMAN, Gedelegueerde der 2 KLASSE der STAATS-LOTERIJ, bij wien in de DERDE KLASSE is gevallen op

No. 18959 de Prijs van
f 2500,

is thans op de 17 Lijst der afgeloopene LOTERIJ getrokken op

No. 18528 de Premie van
f 5000.

Onder de Handteekening van den Heer *JOH. THEOD. LUYCKX*.

De Notaris VAN REET te *Someren* is van meening om op *Donderdag den 3e Januarij* 1850, des avonds om 5 ure ten Huize en Herberge van WILLEM DE WIT, bij Sluis No. 11 te *Someren*, in het

Openbaar te Veilen,

en op *Donderdag den 17 Januarij* daaraan volgende terzelfder plaatse en ure

Finaal te Verkoopen:

Een zeer goed HEERENHUIS, bevattende 4 ruime BENEDENKAMERS, KEUKEN, 2 KELDERS, ruime ZOLDERING, STALLING, ERF en daar achter gelegen TUIN en verdere gemakken; te zamen groot ongeveer 23 Roeden, staande en gelegen te Someren aan Sluis No. 11 bij de *Zuid-Willemsvaart* en door deszelfs gunstige ligging zeer geschikt tot elken Handel, Nering en Bedrijf.

In gebruik te aanvaarden de Huizing met Boschen en den Tuin met 1e Maart [illegible] gedeelte der *Kooppenningen* als eerste *Hypotheek* op de GOEDEREN gevestigd [illegible] HUIS is inmiddels [illegible]

[illegible] informatien te bekomen bij voornoemden Notaris [illegible] te SOMEREN.

[illegible] verleend door [illegible] te *'s Hertogenbosch* [illegible] zal de Notaris WO[illegible] gevestigd te *Veghel*, als daartoe [illegible] benoemd en gecommitteerd [illegible] van LAMBERTUS [illegible] SAARD, Herbergier [illegible] *minderjarige* en *meerderjarige* [illegible] Provisioneel op [illegible] 1849 en Finaal [illegible] *Januarij* 1850, in de [illegible]

[illegible] VERKOOPEN

[illegible] KOOP.

[illegible] HUIS [illegible] ERF [illegible] en WINK[illegible] met succes wordt uitgeoefend, bevattende [illegible] KAMERS, KEUKEN, [illegible] GEMAKKEN [illegible] zeer [illegible] gelegen, te [illegible] Haven, in Sectie A. Nos. [illegible] en 1170, groot in geheel 4 Roeden 26 Ellen.

TWEEDE KOOP.

Een BOGAARD, voorzien van verscheidene VRUGTBOOMEN, omsloten door eene GRACHT en HAKHOUT, te *Veghel* nabij de Sluis No. 4, in Sectie A. Nos. 1[illegible] en 1526, groot 26 Roeden, [illegible] Ellen.

Deze en de vorige Koop worden ook in Massa gepresenteerd.

DERDE KOOP.

Een Perceel BOUWLAND onder *Schijndel*, Sectie D. No. 708 en 801, groot 98 Roeden 80 Ellen.

VIERDE KOOP.

Een Perceel DENNENBOSCH [illegible] Sectie H. No. 798, groot 1 Bunder [illegible]

Informatien te bekomen aan het Kantoor van voornoemden Notaris te *Veghel* in de Straat.

De Notaris *A. P. BOLSIUS* te *'s Bosch* heeft

PROVISIONEEL OPGEVEILD:
Binnen 's Hertogenbosch,

1°. Een goed ter nering staande WINKELHUIS en ERF, in de Hinthamerstraat gekwoteerd C. A. No. 14, kadaster Sectie H. No. 1458.

Staande met de Slagen op . . *f* 1510.00.

2°. Een HUIS in de Korte Waterstraat, achter voorschreven Huis, gekwoteerd C. 14, [illegible] Kadaster Sectie H. No. 1459.

Staande met de Slagen op . . *f* [illegible]

Massa 1ste en 2de Koop met de Slagen op . . . . *f* 3790.00

3°. Een HUIS en ERF, staande op Sint Jacobskerkhof, D. 395, Kadaster Sectie H. No. 1819.

Staande met de Slagen op . . *f* 525.00.

De *FINALE VERKOOP* zal op *Vrijdag den 28 December* 1849 des avonds ten 7 ure in het EINDHOVENSCH KOFFIJHUIS bij de Wed M. LANDHEER te *'s Hertogenbosch*, gehouden worden.

BEURS VAN PARIJS.

19 December.

3 pCt.	56.20.	56.20.
5 "	92.00	91.60
Fr. Bank	2440	2440
Rom. Eff.	82½	83

BEURS VAN AMSTERDAM.

19 December.

W. S. 2½ pCt. 54 1/16 7/16 Dito 3 pCt. 63¼ Certific. pCt. 83⅝. Ardoins 85 p. st. 12¼ Oude Russen 104⅛.

GRAANMARKT TE 's BOSCH,

Woensdag en Donderdag 19 en 20 December.

[illegible]	3.90 — 4.25.
Boekweit	3.75 — 4.25 — en 4.40.
Haver	1.90 — 2.35

BROODZETTING VAN *'s HERTOGENBOSCH*, *van Donderdag 20 December* 1849.

De prijs van het Roggebrood is voor [illegible] de drie Nederlandsche ponden, het Nederl. pond [illegible] *f* 0.50 à *f* 0.60.

Volgens den prijs der Rogge en de vastgestelde grondslagen, is de prijs van het Roggebrood:

[illegible] het Brood-Distrikt Waalwijk, te rekenen van [illegible] 21 December 1849, des middags [illegible] 12 ure, 12½ [illegible] de 2 Ned. ponden.

[illegible] het Brood-Distrikt Woudrichem, te rekenen [illegible] 23 December 1849, des middags ten 12 ure, [illegible] de 2 Ned. ponden.

[illegible] het Brood-Distrikt Vught, te rekenen van [illegible] 21 December 1849, des morgens [illegible] cents de 3 Ned. ponden geregeld.

[illegible] het Brood-Distrikt Uden, te rekenen van [illegible] November 1849, des morgens [illegible] de 3 Ned. ponden [illegible]

[illegible] het Brood-Distrikt [illegible] te rekenen van [illegible] 23 December 1849, op 32½ cents de 5 Ned. ponden geregeld.

OPGAVEN van de HOOGTE der Rivieren de MAAS te GRAVE en de DIEZE te 's Bosch, waargenomen [illegible]

Maand	MAAS te GRAVE boven AP.		[illegible]		DIEZE te 's BOSCH boven O.		onder O.		[illegible]
Dec.	ell	dm	ell	dm	ellen	dm	ellen	dm	
19	7	46	37	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
20	8	[illegible]	72	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	59	35
21	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

De O. te 's Bosch [illegible] el 11 duim [illegible] A. P.

Bij de Wed. DE [illegible] A. DE ROOY, te 's Bosch.